

Wel nieuwe inzichten gezondheidsrisico's verarmd uranium

Staatssecretaris van Defensie Van der Knaap stelt dat wetenschappelijk onderzoek geen nieuwe inzichten heeft opgeleverd over de gezondheidsrisico's van uraniumwapens. Dat zegt hij in antwoord op een brief van de stichting Laka, een kenniscentrum over kernenergie en uranium. Van der Keur van de stichting Laka betwist de uitspraken van de staatssecretaris: "Defensie negeert stelselmatig twee potentiële risico's van verarmd uranium: aantasting van de genen van de longen en andere weefsels, die tot kanker kunnen leiden".

De risico's van het gebruik van verarmd uranium in antitankgranaten schuilen in de verspreiding van stofwolken van zeer fijne uraniumdeeltjes. Die stofwolken ontstaan na inslag van deze munitie op een hard doel. Via de longen, het maag-darmkanaal of open wonden komen de giftige en radioactieve deeltjes gemakkelijk in het lichaam terecht. Volgens Van der Keur zijn er wel degelijk nieuwe wetenschappelijke inzichten, maar worden die voortdurend door Defensie genegeerd. In zijn antwoord op de brief van het Laka verwijst de staatssecretaris naar zijn eerdere uitspraak in antwoord op Kamervragen van de SP in april: "Er zijn mij geen nieuwe inzichten bekend over de gevaren voor de gezondheid, die aanleiding geven ons standpunt en ons beleid hierover te wijzigen."

Dat standpunt is gebaseerd op de studies die in opdracht van de Europese Commissie, de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en andere instituten in de eerste helft van dit decennium zijn verricht. Daarin wordt erkend dat de straling van de slecht oplosbare uraniumdeeltjes een risico zijn voor de longen en dat de giftigheid van de oplosbare deeltjes een potentieel gevaar zijn voor de nieren en mogelijk andere weefsels. Twee andere potentiële risico's die in het afgelopen jaren zijn vastgesteld worden echter niet meegenomen in de huidige risicomodellen, die onder meer door defensie worden gehanteerd. Dat betreft aantasting van genen van de longen door zowel de oplosbare als de onoplosbare deeltjes en de aantasting van genen van andere weefsels door oplosbare deeltjes via de bloedbaan.

De aantasting van het genetisch materiaal in de longen en andere weefsels wordt door Dr. Alexandra Miller van het Armed Forces Radiobiology Research Institute (AFRRI), een onderzoeksinstituut van het Pentagon, nadrukkelijk in verband gebracht met het ontstaan van kanker. In een artikel voor een conferentie in juli 2005 schrijft ze: "De onderzoeken die in ons laboratorium zijn uitgevoerd geven aan dat verarmd uranium de potentie heeft om kanker en leukemie te veroorzaken, ofschoon de gevolgen voor besmette mensen nog altijd onbekend zijn." Dit soort uitspraken komen steeds vaker voor in de wetenschappelijke literatuur, maar worden door Defensie en door de beleidsmakers genegeerd. Zestien jaar na het eerste grootschalige gebruik van verarmd uranium in de Golfoorlog (1991) is er nog altijd geen serieus onderzoek verricht onder de slachtoffers. Ook het epidemiologisch onderzoek na de Bijlmerramp, waarbij ook uraniumbesmetting in het spel was, werd na enige jaren stopgezet.

De stichting Laka betreurt de uitspraken van de staatssecretaris. Door belangwekkende studies naar de gezondheidseffecten van verarmd uranium stil te zwijgen ondergraaft Van der Knaap de ontwikkeling van goede behandelprogramma's voor veteranen en andere mensen die met verarmd uranium zijn besmet. De verontrustende verklaringen van Miller en andere wetenschappers noodzaken tot epidemiologische onderzoek, zodat er exacte uitspraken gedaan kunnen worden over de gezondheidseffecten. Op basis daarvan kunnen de verouderde risicomodellen voor verarmd uranium worden aangepast en bruikbare medische behandelprogramma's worden opgesteld voor de slachtoffers.